

מטלה - חלוקת עלויות ומכרזי שירות

[שאלות שנחתכו בעריכה - לא להגשה].

שאלה 2: חלוקת רווחי עסק

כדי להקים עסק, צריך משקיע ועובדים.

הרווח של העסק הוא 1000 כפול מספר העובדים.

לפי ערך שאפלי, איך יתחלקו רווחי העסק בין המשקיע לבין העובדים?

הזרכה: חשבו קודם את הערך עבור משקיע ועובד אחד, ועבור משקיע ושני עובדים, ואז הכלילו למספר כלשהו של עובדים.

שאלה 4: פונקציה תת-מודולרית

תיכונה: פונקציה v על קבוצות נקראת תת-מודולרית (submodular) אם, לכל שתי קבוצות S, T ולכל איבר i , יש עלות שולית פוחתת:

$$\text{If } S \leq T, \text{ then } v(S \cup \{i\}) - v(S) \geq v(T \cup \{i\}) - v(T)$$

הגדרה: פונקציה v על קבוצות נקראת תת-חיבורית (subadditive) אם, לכל שתי קבוצות S, T :

$$v(S \cup T) \leq v(S) + v(T)$$

א. תנו דוגמה לפונקציה שהיא גם תת-אדיטיבית וגם תת-מודולרית.

ב. תנו דוגמה לפונקציה שהיא תת-אדיטיבית אבל לא תת-מודולרית.

ג. תנו דוגמה לפונקציה שהיא לא תת-אדיטיבית ולא תת-מודולרית.

ד. הוכיחו שכל פונקציה תת-מודולרית היא תת-אדיטיבית.

אם אתם מסתבכים תסתכלו כאן:

https://en.wikipedia.org/wiki/Utility_functions_on_indivisible_goods

שאלה 6: מכרז VCG - איזון תקציבי

לפניכם גירסה משופרת של מכרז וק"ג, שאמורה להשיג איזון תקציבי.

המכרז מקבל כקלט כלל-תשלום $p(S, i)$, הקובע, עבור כל תת-קבוצה של נוסעים S , כמה ישלם כל נוסע i אם הקבוצה הזאת היא הקבוצה הנבחרת. הכלל צריך להיות מאוזן-תקציבית - לכל תת-קבוצה, סכום התשלומים של חברי הקבוצה שווה לעלות הנסיעה של תת-הקבוצה.

עבור כל נוסע i וכל תת-קבוצה S , הערך של i לבחירת הקבוצה S הוא:

• $v[i] - p(S, i)$ אם i נמצא בקבוצה (נסמן ערך זה ב $u(i, S)$).

• אפס - אם i לא נמצא בקבוצה.

(שימו לב - בגירסה שלמדנו בכיתה, הערך של i לבחירת S היה $v[i]$ אם i נמצא בקבוצה).

בגירסה הזאת אין שחקן המייצג את ה"נהג".

המכרז בוחר את האפשרות S שבה סכום התועלות $-u(i, S)$ הוא הגבוה ביותר, ומחשב את התשלום של כל נוסע לפי כלל VCG.

- א. תנו דוגמה עם 2 נוסעים לפעולת המכרז, כאשר כלל-התשלום גובה סכום זהה מכל נוסע.
ב. תנו דוגמה עם 2 נוסעים לפעולת המכרז, כאשר כלל-התשלום גובה מכל נוסע את ערך שאפלי.
ג. תנו דוגמה שבה, לכל כלל-תשלום שנבחר, עלול להיות מצב שבו לאחד הנוסעים יש תועלת שלילית (הוא משלם יותר מהערך שלו).

שאלה 5: מכרז מולין-שנקר - דוגמאות

- א. הראו דוגמה עם 2 או 3 שחקנים, שבה כלל-התשלום של שאפלי אינו מונוטוני. הראו את טבלת העלויות, חשבו את ערכי שאפלי לכל תת-קבוצה, והסבירו מדוע זה לא מונוטוני.
ב. הראו דוגמה עם 2 או 3 שחקנים, שבה מכרז מולין-שנקר עם כלל-התשלום של שאפלי אינו אמיתי (אפשר להיעזר בסעיף א). הסבירו בפירוט מה יעשה המכרז בדוגמה זו, ומדוע זה לא אמיתי.
ג. הראו דוגמה עם 2 או 3 שחקנים, שבה מכרז מולין-שנקר עם כלל-התשלום של שאפלי אינו יעיל-פארטו. הסבירו בפירוט מה יעשה המכרז בדוגמה זו, ומדוע זה לא יעיל-פארטו.

שאלה 6: מכרז SN

מכרז SN בוחר תת-קבוצה של נוסעים באופן הבא:

- הרץ VCG: בחר את תת-הקבוצה הממקסמת את סכום ערכי-הנוסעים פחות עלות הנהג, וחשב את התשלום p_i שכל שחקן i צריך לשלם לפי נוסחת VCG.
- חשב את סכום התשלומים של כל השחקנים; נסמן סכום זה ב S .
- חשב את העלות של תת-הקבוצה הנבחרת; נסמן עלות זו ב C .
- גבה מכל שחקן i תשלום $p_i * C / S$.

מטרת ההכפלה בשלב האחרון היא לוודא שהמכרז הוא מאוזן תקציבית – סכום התשלומים של כל השחקנים אחרי ההכפלה שווה לעלות.

- א. האם מכרז SN אמיתי? הוכיחו או הפריכו.
ב. האם מכרז SN יעיל פארטו (בהנחה שכל השחקנים אומרים אמת)? הוכיחו או הפריכו.

מאמרים להרחבה ולמטלת רשות

1. Shahar Dobzinski, Aranyak Mehta, Tim Roughgarden, Mukund Sundararajan (2018): "[Is Shapley cost sharing optimal?](#)"
2. Yuhui Jin, Chuei-Tin Chang, Shaojun Li, Da Jiang (2018), "[On the use of risk-based Shapley values for cost sharing in interplant heat integration programs](#)"
3. Dongshuang Hou, Hao Sun, Panfei Sun, Theo Driessen (2018): "[A note on the Shapley value for airport cost pooling game](#)"
4. Khaled Maafa, Lhouari Nourine, Mohammed Said Radjef (2018): "[Algorithms for computing the Shapley value of cooperative games on lattices](#)"
5. Christoph M.: "Interpretable machine learning - Shapley values"
<https://christophm.github.io/interpretable-ml-book/shapley.html>
6. Tjeerd van Campen, Herbert Hamers, Bart Husslage, Roy Lindelauf: "A new approximation method for the Shapley value applied to the WTC 9/11 terrorist attack" - ערך שאפלי והפיגוע במגדלי התאומים